

2. *Gymnosoma ramulosa*. — *G. rotundatae* L. simillima, sed apex inferior cellulæ posterioris primæ ramulum brevem marginem versus alæ mittit. — ♂ ♀; long. 6—7 $\frac{m}{m}$.

Igen hasonlít a rotundata-hoz; de első hátsó szélsejtje alsó sarkából egy rövid ér nyúlik a szárnyszél felé. — ♂ ♀; hossza 6—7 $\frac{m}{m}$.

Alsó arca selymes-fehér, homloka élénk veresessárga, veresbarna széles középsikkal, mely a hímnél a fejbübig nyúlik fel, mignem a nősténynél a homlok közepéig ér, fejbübján a bütykö háromszögű, fekete; a fejbübon és a homlokcsík két oldalán egy sor fekete sörte van. — Csápjai feketebarnák, a harmadik izülek tövének kissé vöröses, az első izülek oldalról nézve fent fényes fehér színt mutat, néhány fekete sörtével, a csáptoll sárgás, vége felé barna. — A torj felülete fénylő fekete, a hímnél sűrű élénksárga porozatú, csupán a paizs előtt tiszta, négy barna csikkal, a nőstény vállalai szürke porozatúak; mindkét ivarnál a torj felületét közepén mély keresztbarázda szeli ketté. — A paizs alapszíne fekete, szürke porozatból széles hosszcsikkal, mely néha még a torj hátsó részére is átnyúlik. — A melloldalak s a paizs legalsó hátsó széle fehéresszürke porozatú. — A végtest vörössessárga, vagy vörösesbarna, az első szelvény fénylő fekete, mely szín a második szelvény közepén mintegy kalapdombban nyúlik hátra, ezenkívül a végtest felületén közepén rendszeren még sorjában két három gömbölyű fekete folt látható. — A lábak feketék. — A tőpikkelyek az első arcczal egyenszínűek. — A szárnyak közepén barna homálylyal, töveiknél sárgásak; a negyedik hosszér felhajlásánál a harmadik hosszérhez határozottan megtört; s szögletéből a szárnyszél felé rövid kis ér lóg. — Többnyire hegyesebb vidékeken, a Mátránál, Krassó megyében Resiczán és Franzdorf körül. —

A *G. rotundata* negyedik hosszere a csuklónál hirtelen hajlik, a *G. costatæ* pedig mintegy ív alakban görbül fölfelé; a *G. ramulosa* negyedik hosszere ellenben egészen törötten megy fel a harmadik hosszérhez, s így ez, valamint rövid ernyujtványa által is, mindkettőtől könnyen megkülömböztethető.

3. *Tricyphona livida*. — Thorace cum scutello pedibusque lividis; femorum tamen tibiaramque apice et tarsi infuscatis; capite fusco, antennis abdomineque livide-fuscis; thoracis dorso in medio fusco-univittato; alis hyalinis iridescentibus. — ♂ ♀; long. 8 $\frac{m}{m}$.

Torja, paizsa és lábai halványsárgák; végteste, alsó arca és csápja barnássárgák; torja felületén egy fekete barna csík, czombvégei és végső kocsizülekei barnásak. — ♂ ♀; hossza 8 $\frac{m}{m}$.

Homloka barna, alsó arca és csápjai setétsárgák, végteste maszatos barnássárga, torja és paizsa világos majdnem átlátszó halványsárga, torja közepén jóval a paizs előtt elenyésző fényes feketebarna vékony csík látható; czombjainak vége és végső kocsizülekei barnásak, a forgók és a

on compute

kiálló nemző részek, úgy a hím miként a nősténynél egyszínű halványsárgák; szárnyai tiszták, átlátszó üvegesek, oldalt nézve némi aczél-fénynyel, az erek egyszínű barnák. — Krassó megyében a Muntey Semenk tövében Franzdorf mellett apró patakok körül fedeztem fel.

Poloskák. Hemiptera.

HEMIPTERA NOVA VEL MINUS COGNITA

descriptis

Dr. G. HORVÁTH.

1. *Graphosoma lineatum* L. var. *Stáli*.

Coccineum; articulis duobus ultimis (quinto toto, quarto dimidio apicali) antennarum, maculis duabus verticis, quatuor anterioribus, una prope angulos laterales unaque minutissima submarginali ante angulos laterales thoracis, maculis quatuor basalibus scutelli, maculis connexivi, maculis parvis pectoris et ventris seriatim dispositis, puncto prope apicem femorum tarsisque nigris; spiraculis ventralibus concoloribus (♂) vel nigris et nigro-marginatis (♀).

Graphosoma lineata var. *d. Stål* Enum. Hem. V. p. 31. (1876.)

Patria: Asia minor (Mus. Hung.); Syria, sec. Stål.

Varietas insignis, a Dom. Stål secundum feminam sordide flavescen-tem descripta, nomen separatum meret.

2. *Plinthisus ptilioides* Pat.

Forma macroptera: Oblonga; thorace subquadrato, parum convexo, posterius vix latiore; hemelytris completis, fusco-testaceis, striola obsolete-tissima ad suturam clavi anguloque apicali corii nigricantibus, membrana flavescen-tem, abdominis apicem paullo superante. ♂. Long. 1 $\frac{3}{4}$ mill.

Patria: Dalmatia, Pridvorje. (Coll. Horv.)

Cum permultis speciminibus brachypteris duos mares macropteros legit D. REITTER.

3. *Plinthisus subtilis*.

Oblongus, flavo-ferrugineus, nitidus, glaber, leviter punctatus; thorace latitudini distincte longiore, postice depresso et distincte angustato; hemelytris incompletis, fortiter et fere rugoso-punctatis, valde abbreviatis, segmenta abdominis tria ultima dorsalia et partem dimidiam segmenti tertii haud tegentibus, postice recte truncatis, membrana nulla; hemelytrorum sutura scutello transverso paullo brevior; abdominis dorso fusco-ferrugineo. ♂. Long. 1 $\frac{2}{5}$ mill.

Patria: Syria, Kaifa. (Coll. Horv.)

catalogued
by Prof. Sec.

Statura parva hemelytrisque valde abbreviatis ab affinis facillime distinguendus. *P. pilosello* Horv. minor, corpore haud piloso, thorace modice convexo et posterius fortius angustato hemelytrisque brevioribus differt.

4. *Plinthis mehadiensis*.

Oblongus, nigro-piceus, punctatus, obsolete aurato-pubescentis; antennis, limbo angusto laterali parteque postica depressa thoracis, hemelytris, marginibus pectoris antico et postico maculisque ad coxas, nec non femoribus fusco-piceis; antennarum articulis basi et apice, rostro, tibiis tarsisque dilutioribus; thorace longiore quam latiore, plano-convexo, retrorsum parum angustato, marginibus lateralibus apice distincte rotundatis; hemelytris rudimentariis et cum lobo postico depresso thoracis fortiter punctatis, margine costali fusco-testaceis, duo ultima segmenta abdominalia haud tegentibus, postice oblique truncatis, membrana minutissima et ægerime distinguenda; femoribus anticis spinis duabus majoribus et præterea duabus minoribus armatis, tibiis fortiter curvatis. ♂. Long. 4 mill.

Patria: Hungaria, Mehadia. (Mus. Hung.)

P. majori Horv. affinis, major, lobo antico thoracis haud fortiter convexo et dilatato, hemelytris fusco-piceis, extus testaceo-limbatis femoribusque spinis quatuor armatis distinctus.

5. *Lethaeus picipes* (H-Sch.)

Anguste oblongo-ovatus, fusco-piceus, supra cum pectore dense distincteque punctatus, ventre subtilissime punctulato; capite porrecto, spatio intraoculari dimidio longiore; thorace vix transverso, antrorsum fortiter angustato, antice quam basi dimidio angustiore, disco ante medium obsolete punctulato, marginibus lateralibus fere rectis et minime explanatis; antennis, rostro pedibusque dilute piceis; tarsis flavo-ferrugineis; membrana fusca. ♂. Long. 12 mill.

Patria: Asia minor. (Mus. Hung.)

Species statura magna, capite porrecto thoraceque antrorsum fortiter angustato distinctissima et a D. HERRICH-SCHÄFFER in indice operis sui (Wanzen. Ins. IX. Ind. p. 149.) ut *Pachymerus picipes* e Turcia citata, sed haud descripta. Exempla duo in collectione Musæi Nationalis Hungarici sub illo nomine asservata lustravi.

6. *Lethaeus dalmatinus*.

Ovatus, niger, subopacus, supra cum pectore dense distincteque punctatus, ventre obsolete punctulato; thorace paullo longiore quam apice latiore, distincte transverso, plano-convexo, disco antico subtilius punctato, marginibus lateralibus rotundatis, leviter explanatis et subreflexis; clavo seriebus punctorum regularibus et parallelis instructo; membrana nigri-

cante; antennarum articulo quarto, basi excepta, sordide flavescente; tarsis fusco-piceis, articulis secundo et primo basi dilutioribus. ♂. Long. 9 mill.

Patria: Dalmatia, Pridworje. (Coll. Horv.)

L. cribratissimo Dohrn valde affinis, major, statura latiore et minus parallela, thorace nonnihil brevior, apicem versus magis angustato, clavo etiam disco regulariter seriatis punctato, antennarum articulo ultimo tarsisque obscurioribus divergit.

7. *Drymus confusus*.

Oblongus, niger, glaber, supra cum pectore crebre punctatus; antennis, rostro pedibusque flavido-pilosis; thorace longiore quam latiore, antrorsum haud (♂) vel levissime (♀) angustato; ventre nitido, glabro; antennis basi, rostro, marginibus lateralibus angustissimis limboque postice thoracis, hemelytris, maculis pectoris ad coxas et pedibus ferrugineis; membrana fuscescente, macula ad angulum basalem externum albida notata; femoribus anticis dente unica armatis, tibiis anticis levissime curvatis, apice intus dilatatis. ♂ ♀. Long. 5—5½ mill.

Rhyparochromus pilicornis Horv. Monogr. Lyg. Hung. p. 53. 3. (1875) excl. synonym.

Variat thorace et hemelytris, marginibus lateralibus angustissimis exceptis, nigris, femoribus infuscatis. (♂)

Patria: Hungaria, Mehadia (Mus. Hung.), Keszthely (Coll. Hensch et Horv.); Helvetia, Burgdorf (Coll. Puton).

D. pilicorni Muls. simillimus, statura majore, tibiis anticis fere rectis aliisque notis bene distinctus.

8. *Scolopostethus pictus* Schill. var. *antennalis*.

Antennarum articulo primo basin versus articulisque duobus apicalibus, femoribus anticis, basi et apice exceptis, annuloque subapicali femorum posteriorum nigris; articulo tertio antennarum propebasin plerumque late flavo-annulato. ♀.

Patria: Hungaria, Rákos-Palota. (Mus. Hung. et Coll. Horv.)

9. *Monanthia angustata* H-Sch. var. *sympathica*.

Angustior; antennarum articulis tribus basalibus fusco-ferrugineis, concoloribus, articulo tertio crassiusculo, cylindrico, reliquis vix graciliore et tibiis multo crassiore.

Patria: Hungaria, Varannó. (Coll. Horv.)

10. *Pachytoma taurica* Horv. ♂

Elongata, parallela, nigra, pilis albidis facillime divellendis vestita et præterea parce nigro-setulosa; vitta longitudinali lateribusque capitibus,

margine orbitali oculorum interiore, articulis tribus basalibus rostri, orificiis, acetabulorum marginibus, coxarum femorumque apicibus et tibiis flavo-testaceis; antennis parce nigro-setulosis; hemelytris apicem abdominis longe superantibus, flavo-testaceis, clavo nigro-fusco, corio intus membranae magna infuscatis; tibiis spinulis nigris e punctis minutis nigris nascentibus praeditis, apice cum tarsis nigris. ♂. Long. 5 mill.

Patria: Tauria, Theodosia. (Coll. Horv.)

P. flavomarginatae Costa simillima, oculis fortius pedunculatis, capite cum oculis margine postico thoracis aequilato, thorace longiore, margine postico longitudine tantum duplo latiore differt. ¹ A *P. satyrisca* Scott hemelytris albedo-pubescentibus mox distinguenda.

11. *Pachytoma punctigera*.

Ovalis, brachyptera, opaca, flavo-testacea, supra pilis brevissimis fragilibus albis parce vestita, remote longius nigro-setulosa; vertice striolis duabus inter oculos, thorace vittis duabus lateralibus latis et postice abbreviatis dorsoque abdominis punctis in seriebus longitudinalibus sex dispositis nigris; punctis minutis sex ad marginem posticum verticis, seriebus duabus punctorum thoracis transversalibus (una prope marginem apicalem, una prope marginem basalem), punctis duabus clavi punctoque in medio marginis postici corii fuscescentibus, hemelytris valde abbreviatis, $\frac{1}{3}$ partem basalem abdominis vix tegentibus, postice sinuatis; antennis parce rigido-setosis, articulo primo brevi, verticis latitudine intraoculari longitudine aequali, nigro-punctato, articulis duobus apicalibus nigris; femoribus supra maculis nigris plus minusve confluentibus notatis, subtus minute nigro-punctatis, tibiis nigro-spinulosis, spinulis e punctis nigris nascentibus; tarsis cum segmento feminae genitali nigris. ♀. Long. $3\frac{1}{2}$ mill.

Patria: Syria, Kaifa. (Coll. Horv.)

Species colore pallido signaturisque a congenericis distincta. *Orthocephalo signato* Fieb., speciei mihi ignotae et verisimiliter etiam ad hoc genus referendae, similis, sed minor, antennarum articulo primo nigro-punctato, scutello, abdominis dorso connexivoque pallidis differre videtur.

12. *Tricephora fasciata* Kb. var. *geniculata*.

Tegminibus fascia sanguinea destitutis, tantum apice clavi macula parviuscula rotundata discoque corii pone medium puncto obsoletissimo sanguineis ornatis.

Patria: Syria, Kaifa. (Coll. Horv.)

¹ *Pachytoma flavomarginata* Costa margine postico thoracis capite cum oculis latiore et longitudine triplo latiore gaudet.

BOTANICA.

KIRÁNDULÁSAIM A BIHAR- ÉS AZ ISKOLA- HEGYSÉGEKBEN.

Közli: DR. SIMKOVICS LAJOS.

Bihar megye egyik legszebb s a természetbúvára legérdekesebb vidékét, alhavasainak, a Biharhegységnek vidéke képezi, mely a Sebes-Körös forrásvidékeitől a Fekete-Körös és Kis-Aranyos forrás vidékéig tart, s délfele a festői szépségű és sziklás Vulkánhegynek meg hegycsoportjának enged tért. Éjszak-keleti csoportját e Biharhegységnek, a trachyt kőzetből álló s a Sebes-Körös két fő forráspataka által közbefogott Vlegyásza alkotja; míg délibb részét az ősz kristályos kőzetekből és mészkövekből álló igazi Biharhavasok, — nevezetesen azoknak petroszi és rézbányai hegycsoportjai képezik.

Fűvészeti tanulmányaim úgy a petroszi és rézbányai Bihart, mint a Vlegyászat kutatásaim tárgyává tették: mégpedig 1879 júliusában Belényes (s a Pontoskő) vidékével együtt a Petroszi-havasokat látogattam meg; majd 1880 júliusában a Rézbányai-hegycsoportot jártam be Vidráig és Ponorig, mely kirándulásomban a Bihar-hegyen, a Rotundán és Gejnán (hol a leányvásárokat tartják még ma nap is) áthaladva, a Vulkán-csoport szelét is érintettem, s annak Ponorel völgyén jöttem le a Kis-Aranyoshoz — végül a Vlegyásza hegycsoportját, szintén a múlt 1880-ik év júliusában kerestem fel.

A Vlegyásza egyhangúbb hegycsoportja egészen Erdély területéhez tartozik; ellenben a délibb s változatosabb s kiterjedtebb Bihar, részben Bihar megyéhez, részben Erdélyhez tartozó, — mert főbb gerinceinek és csúcsainak ormai által jelöli meg a kettő között levő határt. Így tehát a Biharhegység flórájának kutatása, egyszersmind Erdély flórájának kutatása, — a mi kitűzött czélom vala.

De nemcsak e czél vonzott engem e hegységek fáradságos bebarangolására; hanem serkentett engem e munkára az ő endemikus és általam még nem gyűjtött nevezetes növényeiknek ösmeretszomja, valamint azon körülmény is, hogy e hegység ekkorig kevesek által volt kutatás tárgyává téve, sőt részben, — mint pl. a Vlegyásza egy része — eddig ismeretlen is volt.

Ugyanis a kik előttem a Vlegyászat meglátogatták, — így BIELZ, JANKA, WOLFF, BORBÁS, mindannyian Bánfi-Hunyad felől tettek reá kirándulást, s a Pietra-Arsáról és a Székelyó völgyéből közöltek néhány érdekes növényt. Elkerülték tehát mindnyájan a Vlegyásza nyugati oldalát, úgy hogy egyik fővölgye a Dragán völgye ez ideig fűvészetileg ösmeretlen volt. E völgy felkutatását, s a hazánk endemikus nevezetességét képező *Syringa*